

Poppenspel en empathie

Hoe empathie zich laat zien als je met poppen werkt.

Ideeënfabriek met Jogchem Jalink

20 april 2023

Tijdens de coronajaren hebben kinderen veel thuisgezeten, waardoor hun empathisch vermogen minder de kans had zich te ontwikkelen.

Zou poppenspel een middel kunnen zijn om meer empathisch te kunnen kijken naar de ander?

Dit onderzochten wij 20 april in de Maakplaats in Burgum.

Wat is empathie?

Hulp geven, Meehuilen = je verbinden, Empathie is eerlijkheid. Kan kunst daarin een veranderaar zijn? Kunst laat je reflecteren. Je kan je emotie erin kwijt, je kan dichterbij iemands gevoel komen. Kunst is de buffer/schakel tussen mens, gevoel en afstand. Kunst en empathie is elkaar iets geven. Mag je daarin kwetsbaar zijn? Ik zie je, ik zie je, zie jij mij?

Welke vragen hebben we?

1. Is kwetsbaarheid de ingang naar empathie?
2. Levert het ook iets op om minder empathisch te zijn?
3. Drijft empathie altijd tot actie?
4. Waarom hebben we gevoel voor een pop?
5. Wat als er angst en onveiligheid in een groep is:
6. Is een pop een masker?
7. Genuanceerd en ongenueanceerd wordt steeds gecompliceerder? Wat doet de pop
8. Laten we gevoel toe of vechten we ertegen!!

Wat doen poppen?

Poppen roepen gevoelens op. Mensen hebben de neiging om overal gezichten in te zien. Dit doen we bij de koplampen van auto's, bij stopcontacten en een stukje stof met 2 kraaltjes (pareidolie). Empathie opwekken heeft ook niet veel nodig. 2 streepjes als wenkbrauwen kan een pop boos laten kijken en een halve maan omhoog als mond maakt een pop blij. Deze emoties kennen wij waardoor we ons makkelijk inleven. Ook voegen we snel een persoonlijkheid toe aan de pop en van daaruit hechten wij ons. Toen de deelnemers hun eerst gebruikte pop mochten inruilen voor een andere kozen de meeste om dat niet te doen 'Ik vind dit zo'n schatje, ik hoef geen ander'. Ze zijn meteen verbonden.

Hoe gebruik je een pop voor het opwekken van empathie?

Wanneer je acteert vanuit een pop is er afstand. Als poppenspeler kijk je naar de pop, hierdoor kijkt het publiek ook naar de pop. Op deze manier haal je de persoon ertussen uit waardoor mensen eerder open staan voor emoties die anders weggeschoven zouden worden. Deze kwetsbaarheid wekt kwetsbaarheid op. Vanuit hier kwam de vraag: '**Is kwetsbaarheid de ingang van empathie?**'.

Jogchem pakt zijn eerst pop erbij. Een geel wezen die vrolijk begint te praten, een vrolijke pop. Wanneer Jogchem weer vanuit Jogchem praat blijft de pop met zijn hoofd knikken alsof hij snapt wat Jogchem zegt en ook empathie kan overbrengen.

De pop verandert van houding, hij beweegt zijn hoofd langzaam heen en weer en gaat steeds lager hangen tot er vanuit de onderzoekers een medelevende 'Ah' komt. *'Het is maar een stukje stof, beste mensen'* zegt Jogchem lachend. Hij haalt de pop van zijn hand en het verandert weer in een levenloze lap (met ogen, dat wel).

Uiteindelijk maken de deelnemers zelf poppen. Zorg ervoor dat minstens 1 onderdeel kan bewegen, wordt als tip gegeven. Er worden veel poppen gemaakt die wat weg hebben van bestaande wezens, zoals katten en beren, maar er komen ook veel poppen die een heel eigen identiteit krijgen. Aan het eind is er maar 1 ding die bij alle poppen overeenkomen: Ze hebben allemaal ogen.

Daarna worden er in tweetallen een kleine improvisatievoorstelling gedaan zonder tekst.

'Het is een boodschap die net even anders verpakt wordt.' - Jogchem over iets overbrengen door kunst/poppenspel.

Hoe verder?

Aan het eind van de workshop vroegen wij de onderzoekers hoe nu verder. Bij iedereen sprong een ander vonkje: Dit zijn de door-onderzoeksvragen. Unaniem werd vastgesteld dat iedereen door wil. Omdat er nog heel veel onontgonnen terrein ligt.

Door-onderzoeks-vragen:

Waar ga ik de tijd vandaan halen om zelf een pop en mimiek onderzoeken (enthousiast)?

Hoe kan ik de poppen weer in mijn werk laten dansen!

Ik wil onderzoeken hoe ik de pop laten spreken voor jouw moeilijke gevoelens.

Ik ga de pop uit de kast halen voor mijzelf?

Kan je ook een pop maken in het bos?

Hoe kan ik dit met pubers ook doen? Techniek onderzoeken.

Empathie voor elkaar, hoe kan je dat vergroten?

Poppen als alter ego, met spel elementen ... als jezelf.

In mijn werk dooronderzoeken over contact ... met je handen... en met een pop.

Hoe krijg ik meer aandacht voor het spel in mijn groepen?

Ik vond het zelf spelen ook heerlijk, wat heb ik dat gemist!

Ik wil onderzoeken 'Welke pop past bij mij'?

Wat heeft het eigenlijk nodig om met poppen te werken?!!